اشک یک انرژی است

روزه‌دارانی که نیمه‌های شب برای خوردن سحری از خواب بیدار می‌شوند، صابر خراسانی را می‌شناسند. او این روزها اجرای برنامه «وقت سحر» را در شبکه افق به‌عهده دارد. خراسانی، مهمان برنامه «رخ‌به‌رخ» شده و با مجری این برنامه به گفت‌وگو نشسته است. وی در بخشی از این گفت‌وگو درباره حسی که در برنامه دارد، عنوان کرد: «به نظرم اشک، یک سوپاپ است، یک انرژی، همین‌طور که لبخند. به نظرم اینها مکمل هم هستند. همین‌طور که شما در طول سال روزهای زیادی را می‌خندی، در دهه محرم و این دو سه شب احیا و شب قدر تخلیه می‌شوی، از صافی رد می‌شوی، پاک و زلال می‌شوی، این اشک به نظر من آب چشم نیست. این باید جایی تغییراتی ایجاد کند تا به اشک تبدیل شود. اگر دقت کرده باشی من دیدم بعضی‌ها نمی‌توانند گریه کنند. می‌گویند بغض گلویش را گرفته، چیزی بگویید تا گریه کند. در فیلم یک حبه قند، جایی که بازیگر خانم گریه نمی‌کرد آقایی آمد روضه خواند تا گریه کند. ما اگر گریه نکنیم دق می‌کنیم.»

چه خبر؟

حرف دیروز

مستندی از حقایق کمتر شنیده‌شده

محمدرضا دهستانی، کارگردان مستند «ضیاءالدین» در گفت‌وگویی اظهار داشته که در این مستند، حقایق کمتر دیده‌شده‌ای از زندگی رهبر معظم انقلاب به تصویر کشیده شده است. وی در این باره توضیح داد: ضیاءالدین، مستندی است که حقایق کمتر شنیده‌شده از زندگی رهبر انقلاب، از دوران کودکی تا جوانی‌شان را روایت می‌کند؛ این مستند علاقه و بهره‌مندی رهبر انقلاب نسبت به تفسیر، تبیین و قرائت قرآن کریم از کودکی تا زمان انقلاب و تمام مراحل زندگی‌شان را بازگو می‌کند. ضیاءالدین همچنین نقش ایشان در ترویج قرآن کریم در این دوران را به تصویر می‌کشد.

او درباره ایده ساخت این مستند بیان کرد: روزی به‌طور اتفاقی ویدئویی مربوط به حدود ۲۰ سال پیش را دیدم که رهبر انقلاب در جمع قاریان مصری، به زبان عربی از علاقه‌شان به یک قاری مصری در دوران جوانی‌شان می‌گوید؛ با دیدن این ویدئو، ایده اولیه ساخت مستند ضیاءالدین در ذهنم جرقه زد و در ادامه به تحقیق و پژوهش در این باره پرداختم. این مستند شامل تصاویر بازسازی و آرشیوی است که دو راوی دارد. یعنی نریتور و صوت مصاحبه‌های رهبری. همچنین مصاحبه‌های مرتبط با موضوع را از استادان، پیشکسوتان قرآنی و اشخاصی که در جلسات تفسیر و قرائت رهبری حضور داشتند، گرفتیم. بسیار علاقه‌مند بودم مصاحبه‌های تاریخ شفاهی این مستند را به‌صورت مونولوگ درآورم یعنی رهبر انقلاب به‌وسیله صوت تاریخ شفاهی این مستند را روایت کنند اما متاسفانه به‌دلیل مشکلات دسترسی به آرشیو، امکان‌پذیر نشد.

دهستانی گفت: باتوجه به فعالیت پلتفرم‌های مختلف و وجود فضای مجازی، معتقد هستم تلویزیون، مدیوم خاصی است و مخاطبان بسیاری دارد. به‌عنوان یک مستندساز همیشه اولویت دیده‌شدن فیلم‌هایم، پخش آنها در مدیوم تلویزیون و شبکه‌های سراسری است.

حرف مجازی

حاشیه‌ای برای «کتاب‌باز»

حالا دیگر کتاب‌بازها و دوستداران کتاب می‌دانند تلویزیون برای آنها چه برنامه ویژه‌ای دارد. برنامه «کتاب‌باز» به تهیه‌کنندگی محمدرضا رضاییان و البته با اجرای خوب سروش صحت چند سالی است از شبکه نسیم پخش می‌شود. اما این روزها شایعه‌ای بر سر زبان‌ها افتاده که مربوط به تغییر مجری این برنامه است و واکنش‌های متعددی را بین کاربران فضای مجازی در پی داشته است. واکنش‌هایی که اغلب منفی بوده و طرفداران این برنامه را ناراحت کرده است. فصل اول این برنامه از سال ۹۹ با اجرای امیرحسین صدیق روی آنتن رفت و بعد از آن تا به امروز نام سروش صحت با این برنامه گره خورده است. جالب این‌که تغییر مجری فصل یک حاشیه‌ای برای این برنامه ایجاد نکرد و کسی هم نپرسید چرا صدیق رفت و صحت آمد. اما مدتی است شایعه سکانداری برنامه توسط وحید یامین‌پور به جای سروش صحت چنان در فضای مجازی قوت گرفته که واکنش یامین‌پور از همه جا بی‌خبر را هم در پی داشت. او که این خبر را به شدت تکذیب کرده، در پاسخ به این شایعه در فضای مجازی اعلام کرده: «مزخرفه. من از طرفداران اجرای سروش هستم و پیگیر بودم که «کتاب‌باز» دوباره بره روی آنتن. تهیه‌کننده‌اش هم زنگ زد و گفت نمی‌دونم کی این دروغ را رسانه‌ای کرد!». حالا باید منتظر بود و دید که سری جدید این برنامه با همان سروش صحت روی آنتن می‌رود یا شایعه حضور مجری دیگری به واقعیت تبدیل خواهد شد.

سریال امام علی(ع) از نظر محتوا، موسیقی و ساختار بدون هیچ تردیدی یکی از چند سریال خاطره‌ساز، درخشان و معتبر رسانه‌ملی است که همچنان در میان بینندگان و شنوندگان از محبوبیت بی‌حد و اندازه‌ای برخوردار است

«گمگشته» در بسیاری از جهات از جمله همین موسیقی تیتراژ، تحول جدیدی را ایجاد کرد و فضایی را پدید آورد که در آن به موسیقی تیتراژ نگاه جدی‌تری شود و فعالان عرصه موسیقی را به این تلاش و تکاپو بیندازد که در این میدان نیز وارد رقابت شوند

«حکم رشد» زیر نظر معاون سیما

یکی از ماموریت‌هایی که معاون سیما معمولا انجام می‌دهد این است که وارد لوکیشن سریال‌های تلویزیونی شده و ساعتی را کنار عوامل آن سریال سپری می‌کند و در جریان تولید آن اثر قرار می‌گیرد. حمید شاه‌آبادی این بار برای بازدید به پشت صحنه دو سریال رفته و در جریان کلیت کار قرار گرفته است. معاون سیما همزمان با آخرین روز تصویربرداری سریال «نجلا ۲» در تهران به بوستان ولایت رفت و با بازیگران و عوامل سختکوش سریال در حال پخش شبکه سه گفت‌وگو کرد و به ایشان خداقوت گفت. خیرا... تقیانی‌پور، کارگردان با ارائه گزارشی از سختی‌های ساخت این سریال و جزئیات اتمام کار به معاون سیما گفت: همراه با گروه تصویربرداری برای ضبط سکانس‌های پایانی سریال به بندرانزلی خواهیم رفت. معاون سیما سپس کمی آن‌طرف‌تر سر لوکیشن سریال «حکم رشد» حاضر شد که در حال تصویربرداری بود. وی ضمن شنیدن گزارش روند ساخت این مجموعه از زبان حسن لفافیان، کارگردان با بازیگران و عوامل نیز گفت‌وگو کرد.

نگاهی به موسیقی تیتراژ آثار رمضانی که با آنها خاطره داریم

دلنشین‌های پای سفره افطار

نمایی از «میوه ممنوعه» که تیتراژ آن با ترانه‌ای از زنده‌یاد یداللهی به یادماندنی شد

علیرضا سعیدی

رسانه

در عالم شنیدن، می‌توان انواع و اقسام صداهایی را شنید که هرکدام بی‌واسطه، کلیدواژه موسیقی را برای خود دارند، کلیدواژه‌ای که یک دنیا می‌توان از آن حرف زد، خواند و نوشت. در همین جهان عجیب و غریب، آدم می‌تواند به واسطه ذوق و سلیقه‌ای که دارد، دائما شنونده موسیقی‌هایی باشد که در هر جای این عالم خاکی کلی تنوع دارد؛ تنوعی به وسعت خیال که به طور حتم می‌تواند هرکدام در برگیرنده حال و هوای متفاوت باشد؛ حال و هوایی که حتی گاهی وقت‌ها سکوت هم می‌تواند موسیقی باشد.

این موسیقی حتی می‌تواند برخی اوقات چیزی شبیه جلد کتاب و مجله‌ای باشد که طراحش تلاش می‌کند با انتخاب فرم‌ها، عناصر، چینش‌ها و کلی اتفاق دیگر که ما از هنر می‌شناسیم، یک پیام دیگر را به مخاطبان برساند و آنها را در جریان فرآیندی قرار دهد که پیش زمینه ورود به دنیای دیگری است که آن هم حرف‌های فراوان دیگری دارد.

می‌بینید که چقدر مهم شد این موسیقی؟ یک لابیرنت تودرتو که شاید در گام اول شنیدن، آن را این گونه پیچیده فرض نکنیم اما مطمئن باشید آن‌قدر مهم است که یک طراح، آهنگساز و نوازنده، خوب می‌فهمد که به واسطه کلیدواژه موسیقی چه شرایط اندیشمندانه و نکته سنج و حساب شده‌ای را پیش روی مخاطبان قرار دهد. البته برعکس این هم اتفاق می‌افتد، چون بعضی وقت‌ها ماجرا به حدی سردستانه و کلیشه‌ای می‌شود که نگو و نپرس.

خلاصه این آسمان و ریسمان را به هم دوختیم تا بهانه‌ای پیدا کنیم برای یک کلیدواژه به‌شدت خاطره‌ساز و شاید خیلی مهم به نام موسیقی تیتراژ که همه ویژگی این چیزهایی را که درباره‌اش نوشتیم، دارد. یک عبارت که برای معرفی عوامل فیلم‌های سینمایی، سریال‌های تلویزیونی، برنامه‌های مختلف و پروژه‌هایی از این دست استفاده می‌شود و عمدتا دربرگیرنده همجواری با موسیقی است که گرچه دارای مؤلفه‌ها و دیدگاه‌های متفاوتی است اما فرصتی برای فضاسازی ذهنی مخاطبی است که می‌تواند به واسطه آن با شناسنامه یک اثر آشنایی بهتری پیدا کند. یکی از مناسب‌ترین و مردمی‌ترین جلوه‌گاه‌های تبلور چنین ساختاری در کشورمان که واقعا حرف زدن درباره آن یک دنیا تخصص، کارشناسی و روان‌شناسی می‌خواهد، موسیقی تیتراژهای مربوط به ماه رمضان است که طی دهه‌های اخیر به ساختاری بسیار مهم برای سازندگان مجموعه‌های داستانی و برنامه‌های مناسبی رسانه‌ملی تبدیل شده‌است.

شرایطی که حتی در بسیاری از مقاطع هم موجب ظهور و بروز حاشیه‌هایی شده که آن هم داستان‌های خاص خود را دارد. آنچه بهانه‌ای شد تا بار دیگر رجعتی به کلیدواژه تیتراژ داشته باشیم، مروری بر برخی از ماندگارترین و خاطره‌سازترین موسیقی‌های مربوط به برخی برنامه‌ها، سریال‌ها و آثار تلویزیونی در ماه مبارک رمضان سیماست که برای بسیاری از مخاطبان دربرگیرنده خاطرات تلخ و شیرینی است و رجوع دوباره به آنها برای ما در هر شرایطی می‌تواند یک دنیا خاطره داشته باشد. خاطره‌بازی‌ای که ما را بر آن داشت در قالب یک گزارش رسانه‌ای اجمالی، مروری بر برخی از این آثار داشته باشیم.

ساختارشکنانه و پرطرفدار

موسیقی تیتراژ سریال «میوه ممنوعه» با ترانه مرحوم افشین یداللهی و موسیقی و خوانندگی احسان خواجه‌امیری هم ازجمله آثار خاطره‌ساز سریال‌های ماه مبارک رمضان است که حتی در دهه ۸۰ به‌عنوان یکی از چند اثر برتر موسیقی پاپ ایران به مخاطبان معرفی شد. ترانه‌ای که همچنان یکی از محبوب‌ترین آثار موسیقی پاپ حتی فراتر از یک موسیقی تیتراژ شناخته شده‌است. در واقع می‌توان گفت یکی از نقاط قوت سریال میوه ممنوعه در کنار همین رویکردهای ساختارشکنانه که به‌واسطه حضور نویسنده قدرتمندی چون علیرضا نادری و عیار کارگردانی هنرمندی چون حسن فتحی و هنرنمایی بازیگران شکل گرفته بود، موسیقی متن اثر به ویژه موسیقی تیتراژ بود که با حضور افشین یداللهی به‌عنوان یک شاعر و ترانه‌سرای صاحب‌سبک و قدرتمند و احسان خواجه‌امیری به‌عنوان خواننده، شکل و شمایل متفاوتی از موسیقی تیتراژ را به بینندگان معرفی کرد.

شمایلی که آن‌قدر به دل و گوش مخاطبان نشست که طرفداران پرشمار خواجه‌امیری بعد از پخش این سریال همچنان در کنسرت‌ها از او می‌خواهند که موسیقی تیتراژ سریال میوه ممنوعه را برایشان اجرا کند.

«گمگشته» خط‌شکن

موسیقی تیتراژ سریال «گمگشته» به کارگردانی رامبد جوان با آهنگسازی و خوانندگی مجید اخشابی هم یکی از تیتراژهای ماندگار سریال‌ها و مجموعه‌های مرتبط با ماه مبارک رمضان است. مجموعه‌ای که در ذهن بسیاری به نوعی جزو اولین سریال‌های پربیننده تلویزیون برای شب‌های ماه مبارک رمضان بود و توانست مبدا یک جریان تازه در عرصه سریال‌سازی باشد. این سریال در بسیاری از جهات از جمله همین موسیقی تیتراژ، تحول جدیدی را ایجاد کرد و فضایی را پدید آورد که در آن به موسیقی تیتراژ نگاه جدی‌تری شود و فعالان عرصه موسیقی را به این تلاش و تکاپو بیندازد که در این میدان نیز وارد رقابت شوند. رقابتی که در سال‌های بعد از ساخت این سریال تا به امروز تبدیل به یکی از مهم‌ترین و موثرترین ابزار رسانه‌ای برای معرفی خوانندگان به دنیای موسیقی شده‌است.

کما این‌که مجید اخشابی که تا زمان ساخت این تیتراژ عمدتا در عرصه نوازندگی هنرمندی شناخته شده‌بود، به واسطه خوانش تیتراژ این سریال به دنیای موسیقی معرفی و اکنون به عنوان یکی مطرح‌ترین و فعال‌ترین هنرمندان این عرصه شناخته می‌شود. نوع آفرینش او در تولید آثار موسیقایی و انتخاب مناسب اشعار و ترانه‌هایش. که عمدتا در همکاری با بزرگان این عرصه صورت گرفت. از او هنرمندی معرفی کرد که با وجود دوری از نظام اقتصادی موسیقی ایران، به عنوان یک خواننده محبوب، تراز اول و با کیفیت به مخاطبان معرفی شود و در گوش شنیداری‌شان از محبوبیتی قابل‌ملاحظه برخوردار باشد. اخشابی پس از آن هم باز تیتراژهای رمضانی اجرا کرد و کنار ترانه و موسیقی خوب، توانست آثاری به یادماندنی را در ذهن مخاطبان حک کند.

متهم با رپ گریخت

موسیقی ابتدایی تیتراژ سریال «متهم گریخت» به آهنگسازی حمیدرضا صدری و خوانندگی امیرحسین مدرس و رضا عطاران نیز جزو موسیقی تیتراژهای بسیار ساختارشکنانه و متفاوت مجموعه‌های مرتبط با ماه مبارک رمضان بود که به دلیل حضور رضا عطاران و ایده‌های تابوشکنانه‌اش در حوزه سریال‌سازی، که به شدت هم به مذاق تماشاگر خوش آمد، توانست تا مدت‌ها مورد توجه مخاطبان قرار گیرد.

اگرچه در حوزه نویسندگی این سریال پرطرفدار که سال ۸۴ با حال و هوایی متفاوت‌تر از این سال‌ها پیش روی مخاطبان قرار گرفت، ابهامات زیادی به وجود آمد اما فضای کمدی سریال و داستان‌های متفاوت آن با بازی درخشان بازیگرانش، توانست این مجموعه را به یکی از خاطره‌سازترین مجموعه‌های تلویزیونی تبدیل کند. یک سریال که از موسیقی‌اش می‌شد فهمید مخاطب قرار است با یک اثر تابوشکن مواجه شود تا یک سریال معمولی با یک قصه همیشگی؛ موسیقی که با چاشنی یک موسیقی کمتر تجربه شده در ایران موسوم به «موسیقی رپ» که توسط رضا عطاران اجرا شد و امیرحسین مدرس بخش دیگری از قطعه را اجرا می‌کرد توانست به عنوان یک موسیقی ساختار شکن پیش روی شنوندگانی قرار گیرد که تا آن روز با کمتر ملودی در این سبک آن هم در رسانه‌ملی روبه‌رو شده‌بودند. تیتراژ پایانی دیگر اثر رمضانی رضا عطاران با نام «خانه به دوش» هم با اجرای مجید اخشابی و ترانه علی معلم دامغانی هنوز در ذهن بسیاری مانده است.

قصه «شهر باران» و چند داستان دیگر

برنامه تلویزیونی «شهر باران» یکی از ویژه‌برنامه‌های ترکیبی مهم دهه ۹۰ تلویزیون به تهیه‌کنندگی احسان ارغوانی در ایام ماه مبارک رمضان بود که پخش آن در سال‌های بعد هم ادامه پیدا کرد. مجموعه‌برنامه‌ای که در حال‌وهوای ماه رمضان تلاش می‌کرد با دعوت از ورزشکاران، هنرمندان و سایر اقشار شناخته‌شده صنوف دیگر برنامه متفاوتی را در رقابت با مجموعه‌هایی چون ماه‌عسل ارائه دهد. ارائه‌ای که یکی از جلوه‌های آن در تیتراژ این برنامه تلویزیونی نمود خود را با حضور خوانندگان متعددی نشان داد اما در تابستان سال ۹۰ بود که با حضور محمد علیزاده در موسیقی ابتدایی برنامه که با عنوان شهر باران ترانه مجید صالحی، آهنگسازی بهنام کریمی و تنظیم بهروز صفاریان فضای متفاوتی را حداقل در میان موسیقی تیتراژهای آن زمان رقم زد و موجب معرفی تک‌آهنگی شد که بسیار مورد توجه قرار گرفت و تبدیل به دروازه‌ای برای ورود علیزاده به فرآیند گسترده‌تر و رسانه‌ای‌تر فعالیت‌های موسیقایی‌اش گردید که برای او برکت‌های زیادی به همراه آورد.

البته محمد علیزاده به عنوان یک خواننده صاحب سبک که همچنان طرفداران زیادی دارد، سال ۸۹ خوانندگی تیتراژ برنامه‌های پرطرفداری چون ماه عسل احسان علیخانی در شبکه سه سیما را نیز به عهده داشت و خوب می‌دانست حضور در یک برنامه تلویزیونی آن هم به مناسبت ماه رمضان چه برکاتی می‌تواند برای او داشته باشد، از این جهت پذیرفت در یک برنامه دیگر نیز به عنوان خواننده حضور پیدا کرده و شرایطی را برای خود رقم بزند که قطعا همچنان از این تک‌آهنگ به عنوان یکی از برترین آثارش یاد می‌کنند.

نمایشگاه تیتراژهای ماندگار

شاید اگر بخواهیم از برنامه‌ای به‌عنوان یکی از رکورداران تولید موسیقی تیتراژهای پرطرفدار یاد کنیم، قطعا برنامه «ماه‌عسل» احسان علیخانی و یارانش در شبکه سه سیما در جایگاه اول قرار می‌گیرد. فارغ از محتوای جالب‌توجهی که توانست بر اساس ایده‌های علیخانی از سال ۸۶ تا ۹۷ سر و شکل پرمخاطبی هم پیدا کند، این موسیقی تیتراژهای به‌یادماندنی برنامه‌ای بودند که در بسیاری از مقاطع موجب معرفی خوانندگان مطرح این روزهای موسیقی پاپ شد و شرایطی را ایجاد کرد تا آنها به واسطه یک برنامه پرمخاطب از آنتن رسانه‌ملی در جایگاه بهتری قرار گیرند. چارچوبی که برنامه ماه‌عسل را تبدیل به نمایشگاهی از تیتراژهای تلویزیونی کرد که موسیقی هریک گل سرسبد قطعات اجراشده در کنسرت‌های خوانندگان پاپ قرار گرفت و همچنان در زمره پرطرفدارترین‌ها هستند.

محسن یگانه در برنامه سال‌های ۸۶، ۸۷ و ۹۵ با ترانه‌های «خیال تو» و «هرچی تو بخوای»، مهدی یراحی در برنامه سال‌های ۸۸، ۹۰، ۹۲، ۹۳ و ۹۵ با ترانه «هوای تو»، «هرجای دنیایی دلم اونجاست»، «سازش»، «بغض تو» و «نگو نگفتی»، مهدی یغمایی در برنامه سال ۹۰ با ترانه «حس می‌کنم تو رو»، بنیامین بهادری در برنامه سال ۹۱ با ترانه «گریه در ماه»، حامد زمانی در برنامه سال ۹۱ با ترانه «دستمو بگیر»، فرزاد فرزین در برنامه ۹۲ با ترانه «ماه‌عسل»، طاها حسنی در برنامه‌های سال ۹۲ و سال ۹۴ با ترانه‌های «یارب» و «سبحان‌ا...»، مرتضی پاشایی در برنامه سال ۹۳ با ترانه «نگران منی»، امیرعلی بهادری در برنامه سال ۹۴ با ترانه «ماه‌عسل»، احسان خواجه‌امیری در برنامه سال ۹۴ با ترانه «بغض»، مجموعه «کاکوبند» در برنامه سال ۹۵ با قطعه «بهشت»، سینا شعبانخانی در برنامه سال ۹۶ با ترانه «ماه‌عسل»، محمد علیزاده در برنامه ۹۶ با ترانه «ماه‌عسل»، آرش و مسیح عدل‌پرور در برنامه ۹۷ و بهنام بانی در برنامه سال ۹۷ با ترانه «ماه‌عسل» خوانندگانی بودند که طی سال‌های اخیر آثارشان را در قالب موسیقی تیتراژ برنامه ماه‌عسل پیش‌روی مخاطبان قرار دادند.

یادآور رمضان

آثاری هستند که شاید ویژه ماه رمضان ساخته نشده باشند اما تماشای آنها مخاطبان را در حال و هوای رمضان قرار می‌دهد یا در این ایام نیز روی آنتن می‌روند. در میان آنان می‌توان به سریال امام علی (ع) و چند نماهنگ نوستالژی مثل نماهنگ «باز هم مرغ سحر» اشاره کرد که موسیقی تاثیرگذارشان در ذهن مخاطبان سیما حک شده است. در اینجا نگاهی به موسیقی تیتراژ این دو اثر انداختیم که بارها به شکل‌های مختلف از شبکه‌های سیما روی آنتن رفتند.

پیشرو و خلاقانه

موسیقی تیتراژ سریال «امام علی(ع)» به نویسندگی و کارگردانی داوود میرباقری، آهنگسازی فرهاد فخرالدینی و خوانندگی صدیق تعریف قطعا یکی از مهم‌ترین و ساختارشکنانه‌ترین موسیقی‌های مرتبط با تیتراژهاست که از اواخر دهه ۷۰، آغازگر جریان و نفس تازه‌ای در عرصه ساخت سریال‌های مذهبی بود. مجموعه‌ای که شهادت امام علی (ع) را در ماه رمضان به تصویر کشید و محتوا، موسیقی و ساختارش بدون هیچ تردیدی یکی از چند سریال خاطره‌ساز، درخشان و معتبر رسانه ملی است که همچنان در میان بینندگان و شنوندگان از محبوبیت بی‌حد و اندازه‌ای برخوردار است. این اثر بارها به صورت فیلم سینمایی یا سریال در ایام ماه رمضان هم روی آنتن شبکه‌های مختلف سیما رفته است. به طور حتم، یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌هایی که با آغاز پخش این سریال ماندگار پیش روی مخاطبان قرار گرفت، موسیقی متن کم‌نظیر فرهاد فخرالدینی است که به نوعی متخصص ساخت ماندگارترین ملودی‌ها برای آثاری در این شکل و شمایل است و در مجموعه امام علی (ع)، دست به آهنگسازی اثری زد که قطعا و حتما یکی از پیشروترین و خلاقانه‌ترین آثاری است که در این حوزه شنیده‌ایم. یک ملودی جذاب با موسیقی تیتراژی که خوانندگی یک استاد پیشکسوت موسیقی ایرانی به نام صدیق تعریف، جذابیت شنیداری‌اش را دوچندان کرد و اثری را پیش روی مخاطبان قرار داد که در ماندگاری همیشگی‌اش تردیدی نیست.

باز هم خاطره «مرغ سحر برسر منبر گل»

نماآهنگ «بازهم مرغ سحر» نیز یکی از موسیقی‌های خاطره‌ساز رمضانی است؛ موسیقی‌ای که تصویر بی‌کیفیت نماآهنگش باکیفیت‌ترین و شیرین‌ترین خاطره‌های دهه شصتی‌ها را ساخته و تبدیل به یکی از نوستالژیک‌ترین و به‌یادماندنی‌ترین نواهایی شده که همچنان با آمدن ماه رمضان به یادش می‌افتیم.

نماآهنگی با تصویر نوجوانی غمگین با آن پیراهن پشمی مختص دهه شصت و هفتادی‌ها که همیشه چند سایز بزرگ‌تر از قد و قامت‌شان بود! نوجوانی که تکیه داده به دیوار و با نوای حزن‌انگیز اما بسیار ملودیک و خاطره‌ساز از فرا رسیدن ایامی سخن می‌گوید که انگار در آن سال‌های نه چندان دور، برایمان طعم و رنگ دیگری داشت؛ طعم و رنگی شیرین که سادگی‌اش لذت مناجات و نیایش با پروردگار را حتی برای بزرگ‌ترهای آن سال‌ها نیز دوچندان می‌کرد. گویی ماه رمضان آن سال‌ها جور دیگری برایمان پدید آمده‌بود، تبلوری ناب از مقوله‌ای به نام «نیایش» که ماه مبارک رمضان را شیرین‌تر از هر ماهی از سال می‌کرد. شیرینی‌ای که با همین ترانه‌های نوستالژیک هیچ جایگزین دیگری نداشته و ندارد و نخواهد داشت حتی با همین کیفیت نازل پخش و تولید. بازهم مرغ سحر، یک اثر موسیقایی خاطره‌ساز ویژه ماه رمضان بود که سال ۷۱ پس از تولید در صدا و سیمای مرکز فارس در برنامه‌های کودک و نوجوان شبکه یک سیما پخش شد. اثری با شعر احد ده‌بزرگی از شاعران ارزنده و پیشکسوت آیینی، آهنگسازی حمید بهبود آهنگساز قطعه سرود ماندگار «بهمن خونین جاویدان» و خوانندگی حسین زاهد که با شکل و شمایل موسیقی متفاوت‌تر از آنچه در آن سال‌ها به گوشمان رسیده‌بود، تبدیل به یکی از معتبرترین و پرطرفدارترین نغمات مرتبط با لحظات ماه رمضان شد. هر چند در مناسبت‌های دیگر هم روی آنتن رفته است.

دیگر رمضانی‌ها

پرداختن به موسیقی تیتراژهای ماندگار تلویزیون و برنامه‌های مختلف که در ماه مبارک رمضان پیش روی مخاطبان قرار می‌گرفتند، دربرگیرنده ابعاد مختلفی است که در یک گزارش رسانه‌ای نمی‌تواند به طور کامل مورد واکاوی و جست‌وجو قرار گیرد. کما این‌که در این زمینه موسیقی تیتراژها و برنامه‌های مختلف دیگری هم بودند که می‌توانستند بررسی شوند. از جمله تیتراژ سریال آخرین گناه با آوای خاص «حامد بهداد» یا تیتراژ بی‌کلام سریال «او یک فرشته بود» و همچنین نوای آریا عظیمی‌نژاد که سال گذشته در تیتراژ پایانی سریال «احضار» شنیده شد و موسیقی او فضایی از بیم و اندیشه را برای مخاطبانش ایجاد می‌کرد. همچنین آواز و موسیقی تیتراژ سریال روز حسرت با شعری از مولوی و صدای مقداد شاه‌حسینی.

محمد اصفهانی برای موسیقی تیتراژ سریال «تکیه بر باد»، رضا صادقی برای تیتراژ مجموعه‌های «ملکوت» و «دودکش»، موسیقی تیتراژهای فصل‌های مختلف برنامه «شهر باران»، علیرضا افتخاری برای موسیقی تیتراژ سریال «پنجمین خورشید»، محسن چاوشی برای برنامه «مثل ماه» و شهاب رمضان، سعید شهروز، قاسم افشار، امیرحسین مدرس، حامد زمانی، مهدی یغمایی، امیرعلی بهادری، بهروز صفاریان، مهدی احمدوند، علی لهراسبی، حجت اشرف‌زاده، بهنام صفوی و بنیامین بهادری سایر خوانندگانی هستند که طی سال‌های اخیر برای تیتراژ برنامه‌ها و سریال‌های ویژه ماه مبارک رمضان خوانده‌اند. همچنین فصلی از سریال پایتخت در ماه رمضان روی آنتن رفت و تیتراژ آن با ترانه‌ای محلی علاوه بر نوروز در این ایام هم به گوش مخاطبان رسید. تیتراژی که در ذهن بسیاری مانده است و موسیقی مازندرانی را بیش از پیش به ایرانیان معرفی کرد.

موسیقی ابتدایی تیتراژ سریال «متهم گریخت» به آهنگسازی حمیدرضا صدری و خوانندگی امیرحسین مدرس و رضا عطاران نیز جزو موسیقی تیتراژهای بسیار ساختارشکنانه و متفاوت مجموعه‌های مرتبط با ماه مبارک رمضان بود

شاید اگر بخواهیم از برنامه‌ای به‌عنوان یکی از رکورداران تولید موسیقی تیتراژهای پرطرفدار یاد کنیم، قطعا برنامه «ماه‌عسل» احسان علیخانی و یارانش در شبکه ۳ سیما در جایگاه اول قرار می‌گیرد

یادداشت

از تحول نهراسیم

مریم بوبانی

بازیگر

یکی از جذابیت‌های بازیگری این است که می‌توان نقش‌های مختلفی را بازی کرد و نوعی دگرگونی و تحول را به نمایش گذاشت. درست است بسیاری از نقش‌هایی که پیشنهاد می‌شود شاید جدید نباشد ولی اگر نگاه‌مان به کار هنری، نگاه تحولی باشد و خواستار دگرگونی باشیم، هم خودمان لذت بیشتری می‌بریم و هم مخاطب.

کلا تحول و دگرگونی در هر حیطه علی‌الخصوص حیطه‌های هنری و آن هم هنرهای با قابلیت جذب مخاطب بالا مثل هنرهای نمایشی، لازمه کار است و باعث بهبود عملکرد می‌شود.

در حیطه سریال‌سازی برای تلویزیون نیز نیاز داریم واقعا رهایی پیدا کنیم از تکرار و تولید آثار مشابه؛ یعنی نیازمند تغییر و تحول هستیم و باید نگاه‌مان در تولید، نگاه تحولی باشد.

این تغییر و تحول باید در همه‌جا خودش را نشان دهد و از مدیر بالادست تا نیروهای رده پایین‌تر روزبه‌روز بهتر حرکت کنند و سعی داشته‌باشند بهبود را موجب شوند. در بحث اختصاص بودجه، تفکرات مدیران تصمیم‌گیر برای تولید سریال و برنامه‌های تلویزیونی و درنهایت سریال‌سازان باید براساس مقتضیات زمانه، حرکت شود و از تحول و تغییر نترسند.

تلویزیون در دوره‌های مختلف، هنرمندان فراوانی را پرورش داده که در رسانه‌های دیگر هم موفق هستند. بسیاری از این هنرمندان دوست دارند باز هم برای تلویزیون کار کنند. حالا اگر بشود ایجاد انگیزه کرد برای هنرمندان با سابقه و برای همکاری دوباره با تلویزیون، بسیار موثر است در تحول تلویزیون.

در سال‌های قبل، کارگردان‌های بزرگ و کار بلدی مثل حسن فتحی، رضا عطاران و خیلی‌های دیگر سریال‌های جذابی در تلویزیون و با حمایت تلویزیون می‌ساختند که مخاطب پسند بود و باید با راهکارهایی، انگیزه حضور در تلویزیون را در آنها ایجاد کرد. البته کنارش نباید از جوانان هم غافل شد و باید جوانان با استعداد را جذب کرد تا در تلویزیون کار کنند.

در حیطه خودمان که بازیگری است واقعا نیاز داریم به این‌که بازیگران تازه و با انرژی در سریال‌های تلویزیونی دیده شده و خود را محک بزنند چون مخاطب هم دلش نمی‌خواهد همیشه چهره‌های تکراری ببیند و این‌که مخاطب چقدر دوستدار تحول است، باید کامل و در تمام سطوح درک شود.

اگر شناخت ذائقه مخاطب را در دستور کار قرار دهند و بدانند او امروز با مخاطب سال‌های قبل تفاوت پیدا کرده‌است، حتما به سمت تحول و تغییر بیشتر حرکت خواهند کرد. مخاطب از بازیگری مثل من توقع دارد نقش‌های متفاوتی ارائه کنم و من هم باید تا جایی که می‌شود بر مدار خواسته مخاطب پیش بروم. همان طور که مخاطب دوست دارد برنامه‌های مختلف و متنوع و باکیفیتی را در تلویزیون ببیند و باید به خواسته‌اش عمل شود.

«تب و تاب» بعد از ماه رمضان می‌آید

از سال گذشته سریال‌های بسیاری تولیدشان آغاز شده و همچنان در مرحله تصویربرداری قرار دارند و عوامل بسیاری درگیر کار هستند. ازجمله مهدی شفیعی و داریوش مختاری به همراه تعدادی بازیگر مشغول ساخت سریالی به نام «تب و تاب» هستند. سریالی ۲۷ قسمتی که در آن محمود پاک‌نیت، فرشته سرابندی، حدیث نیکرو، خیام وقار، عطا عمرانی، نسرین مرادی، فهیمه مومنی، ریحانه رضی و افسانه ناصری حضور دارند. حالا حتما سؤال می‌کنید این سریال کی و کجا قرار است پخش شود؟ محمود پاک‌نیت که یکی از بازیگران این سریال است، در گفت‌وگویی درباره این سریال عنوان کرد: به‌تازگی بازی در سریال تب و تاب به نویسندگی و کارگردانی داریوش مختاری را به پایان رسانده‌ام. این مجموعه قرار بود ماه رمضان در شبکه دو سیما روی آنتن برود اما به دلیل آماده نشدن، پخش سریال به بعد از ماه‌رمضان موکول شد.